האורג פרק שלשה עשר שבת

מסורת הש"ס

א) כ"ק לד:; ב) [סם רימנות פז: סנהדרין סב.]. ג) [מעל יב. עב: ומ"ז]. ד) [יבמות ז: ע"ש]. ה) [וכ"ל הערוך כפוף ע"ש כפרך כף ונכרך סנו ועי' ברמב"ם ומגיד ותקנם מנחות לה: ד"ה וכמה וכו'], ו) [מעה מה.]. ז) [כרתות פח.]. ח) [מעל לג:]. ט) [ריקנא יבן.]. י) [מ"ל יבמות ו:]. כ) [סנהדרין לה:]. ל) [מעל עג:]. מ) [וע"ע תוס' סנהדרין פד: ד"ה מלון פמעמת]. נ) [עי' תוס' לעיל ע ע"ב ד"ה לא מעמכם].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תוך מתיהו וכו' פעור מבולן מפני [וכן נ"ל רש"ל]: (ב) ד"ה ומריתא וכו' מגביר עליס באור לקדלתי:

גליון הש"ס

גמ' אוק יתי לברא. עיוינין ט ע"א בלא יב ע"ב ומתא מנ ע"ב יבמות עז ע"ב סנהד' סב ע"א:

לעזי רש"י

מישטייר"ר. מזון לשמרית אוכלים וכלים.

רבינו חננאל

מתני' כל המקלקלין פטורין. תנן תמא. ובריתא כו' אבהו דמחייב חובל ומבעיר. ואע"ג דאמר ר' יוחנן אינה משנה אלא החובל בצריך לכלבו והמבעיר בצריך לאפרו דלאו מקלקלין ניהו. מיהו איצטרכינן לברר היכא אמירא החובל והמבעיר שלא לצורך חייב. והדדרנן מתניתין ר' יהודה דאמר מקלקל בחבורה פטור ובריתא ר' שמעון דאמר מקלקל בחבורה חייב. ואל תתמה דרישא דמתניתין כדבי שמעון בכלאכה שאינה צריכה לגופה. ופיסא כו' יהודה במקלקל בחבורה. דבהא סבר לה כמר ובהא סבר לה כמר. ומיולתא דמקלקל בחבורה דקאמרי פלוגתא דר' יהודה ור' שמעון היא, לא ברירה לן עיקר פלוגתיהו דא היכי ניחי, ומתניתא דמפרשא במקלקל בחבורה ר' יהודה פטור ור' שמעון מחייב לא שמיע לן. אלא מגמרא בלחוד הוא דשמעינן ליה. דבעשה חבורה ומחקן כ"ע לא סליגי דמחייב. כי פליגי בעושה חבורה ומקלקל, דר' יהודה פטר ומתם מתניתין בוותיה, ור' שמעון אסר. ונרסינן באלו דברים בפסח א"ל רב הונא בר חיננא לברייה כי אזלת לקמיה דר' דוסקא בעי מיניה למאן דסבר מקלקל בחבורה פטור, שתנו שלא לשמי ושלא לאוליין כו'. ומולא שמעתא דקא מפיש ליה (בחדא חדא) מאי תיקן. ולא מפרש מ"ד המקלקל בחבורה פטור מאן הוא אלא מתניתין בהדיא היא כל המקלקלין פטורין בין חובל דמקלקל בחבורה בין רחד מינהו (מסמע דן"ש דר' יהודה מגמרא היא דשמעינן פלוגתייהו. ונרסינן בבתולה נשאת אם תימצא לומר דם חברי מחבר שהביעל בתחילה הוא עושה חבורה, הא אמרינן אם תימצא לומר הלכה כר' יהודה דאמר שאין מתכוין אסור מי הויא האי בעיל בשבת מקלקל בהאי חבורה אי לא, ואם תימצא לומר מקלקל הוא במקלקל הלכה כר' יהודה או כר' שמעון. והכין פירושא הלכה כר' יהודה דאמר מקלקל בחבורה פטור או הלכה כר' שמעון דאמר חייב. דאי אמרת הלכה כר' שמעון דאמר מקלקל בחבורה חייב או הלכה כר' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור, אילו היה כך אסור לבעול בתחילה בשבת. וחזינן דמפרש (בספינה) לעולם רב כר' יהודה סבירא ליה דאמר דבר שאין מתכוין אסור. אלא ביהו מקלקל בחבורה הוא ושרי לר' יהודה. ואמרינן מ"ט דר' שמעון דאמר חובל ומבעיר אע"פ שמקלקלין חייבין. מדאצטריך קרא למישדא מילה בשבת ומגרינן דמקלקל בחבורה בעלמא בשבת חייב. ואקשינן מילה מתקן הוא כדרב אשי דאמר מה לי לתקן כלי מה לי לבשל פתילה מה לי לתקן מילה מה לי לבשל פתילה דקאמר דלאו מקלקל הוא מכלל דשלר מקלקלין בחבורה חייב: ומפי בשבת (נקמן קנב.) ומילה חובל הוא מכלל דשלר מקלקלין בחבורה חייב: ומדאסר רחמנא הבערה דבת כהן. בשבת (נקמן קכא.) מייב לר' יהודה דבא המיקון בשבת הקלקול ולר"ש פטור מטוס דהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה וקורע ע"מ לתפור ומותק ע"מ לכתוב דמיחייב לכ"ע אע"ג שבשבת הקלקול אינו בא המיקון היינו מטוס שהקלקול גורם מיקון יותר טוב לבסוף ומיקון גמור הוא שהרי אינו יכול לעשות המיקון אלא ע"י הקלקול:

בחובל וצריך לכלבו כו'. ומ"ת ור' אבהו דמחייב אפי' באין צריך לכלבו כיון דאין צריך כלל הויא מלאכה שאינה צריכה לגופה דאע"ג דמחייב ר"ש מקלקל בחבורה מ"מ בעי צריכה לגופה כדאמרי' בריש המפקיע (סנהדרין פד:) מאן שמעת ליה דאמר מקלקל בחבורה מייב ר"ש דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור דהוא מלאכה דבשבת המיקון בשבת הקלקול ולר"ש פטור מטוס דהוא מלאכה שאינה צריכה לגופה וקורע ע"מ לתפור ומותק ע"מ לכתוב דמיחייב לכ"ע אע"ג שבשבת הקלקול אינו בא המיקון היינו מטוס שהקלקול גורם מיקון יותר טוב לבסוף ומיקון גמור הוא שהרי אינו יכול לעשות המיקון אלא ע"י הקלקול:

בחובל וצריך לכלבו כו'. ומ"ת ור' אבהו דמחייב אפי' באין צריך לכלבו כיון דאין צריך כלל הויא מלאכה שאינה צריכה לגופה דאע"ג דמחייב ר"ש מקלקל בחבורה מ"מ בעי צריכה לגופה כדאמרי' בריש המפקיע (סנהדרין פד:) מאן שמעת ליה דאמר מקלקל בחבורה מייב ר"ש דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור דהוא מלאכה דבשבת המיקון ב